

УДҚ 379.832

ЕЛІМІЗДЕГІ ЕМДІК-САУЫҚТЫРУ ОРЫНДАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТ НАРЫҒЫН ДАМУЫ ЖОЛДАРЫ

Марат Айбек Талғатұлы

marat._aibek@mail.ru

Л.Гумилев атындағы ЕҰУ «Туризм» мамандығының 2-курс магистранты
Ғылыми жетекшісі - Муталиева Л.М.

Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуының қазіргі кезеңі қызмет көрсету саласының, оның ішінде, туризм мен шипажайлық-курорттық нарықтың экстенсивті дамуымен де сипатталады. Қазіргі жағдайда еліміздің шипажайлық-курорттық қызмет көрсету нарығын басқару мәселелеріне назар аударылуда. Шипажайлық-курорттық кешеннің елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына әсерін асыра бағалау қиын. Өйткені оның жай-күйіне тікелей және жанама түрде елдің адами әлеуетінің саласы, оның экономикаға, мәдениетке, қоғамдағы ұдайы өндіріс процесіне әсер ету дәрежесіне байланысты.

Қазіргі таңда, елімізде шипажай-курорттық орындардың саны, сонымен қоса, қызмет көрсету саласы да дамып келеді. Саланы дамыту мақсатында жоспарлар құрылуда.

Жалпы, еліміздегі сауықтыру орындарының қызмет нарығын дамыту жолдарына бірнеше стратегиялық тәсілдерді келтірсек болады.

1. *Кардиналды өзгеру стратегиясы* – курортқа ауырлықтың төмендеу жағдайында қолданылады. Бұл уақытта курорттың дамуына жалпы қоғамдық, сонымен қатар, жеке инвестициялар тарту мақсатында жүктемелікті көтеру мақсатын көздейді.

2. *Өсуді сақтау стратегиясы* – жаңа қызметтерді еңгізу есебінен қолайсыз сыртқы жағдай барысында өсудің төменгі деңгейін қолдауға бағытталған.

3. *Қол жеткізілген өсу стратегиясы* – егер де, курорт жаңа өнімнің шектелген жинағын иелене отырып, жаңа нарықта жұмыс істеу мүмкіншілігі болмаған кезде қол жеткізілген деңгейде болу үшін қолданылады.

4. *Таңдаушылық өсу стратегиясы* – нарықтың нақты сегментіне бейімделген курортпен танылады.

Осындай стратегиялық бағыттарды қолдана отырып, елімізде шипажай-курорттық орындардың қызмет нарығын дамыта аламыз. Сонымен қатар, Қазақстандағы емдік-сауықтыру туризмін дамыту мақсатында әртүрлі форумдар, конференциялар өткізіледі. Соның аясында көптеген жобалар құрастырылып, елдің шипажай орындарын дамытуға септігін тигізіп жатыр. Тольғырақ тоқталсақ...

Үш жыл ішінде Президент Іс Басқармасы Медициналық орталығының дәрігерлері санаториялық-курорттық және қалпына келтіру емінен өткен пациенттерге зерттеу жүргізді. Нәтиже өзі үшін-оңалтудан кейін дәрігерлерге жүгінулер саны жылына 20% - ға дейін төмендеді.

Бұл зерттеулер мен Kazakhnomad resorts жаңа жобасы Бурабайдағы дәстүрлі "Шипажай"

форумында таныстырылды.

Шипажайларда қазақ дәстүрлі медицинасын дамытады. Қазақстанға шетелдіктерді тарту үшін, санаторийлер мен шипажайларда халықтық, дәстүрлі көріпкел-емшілер қызмет көрсететін болады. Бұл туралы жетекші сауда серіктесі Алексей Цой (бұрынғы денсаулық сақтау вице-министрі) айтқан болатын. Қазақстанда емдік туризмді дамыту үшін Kazakhnomad resorts жобасы іске қосылды. Бұл форумда елімізде шипажай-курорттық орындарды дамытудың көптеген жолдары қарастырылды. Мысалы, Алексей Цойдың айтуынша, "Бізде дәстүрлі қазақ медицинасы бар – шөптермен, тағамдық қоспалармен, шұбатпен, қымызмен емдеу. Есіңізде болсын, бақсы бізде ауруханадан бұрын болған жоқ, бірақ біздің көшпенді ата-бабаларымыз денсаулықтарын түзеді. Бұл ежелгі әдістер сақталған және біз оларды әлемге көрсеткіміз келеді. Ежелгі қазақ емдеу дәстүрі біздің Шығушыларымыз сақталып, Қытайға көшіп кетті. Осы ата-бабаларымыздан жеткен емдік-сауықтыру жолдарын дамытып, әлемдік брендке айналдыруымыз керек." Деген болатын.

Тағы да, бұл форумда Президент Басқармасының Медициналық Орталығы Венгрия Елшілігімен және Kazakh Tourism ұлттық компаниясымен ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойды. Құжаттың мәні - Венгрияның термалдық көздерінде қазақстандықтарды оңалту. "Біз мұнайды іздедік, ұнғыманы бұрғыладық, ал ыстық су көздерін, емдік суды таптық. Олар әртүрлі ауруларды емдеу үшін ұсынылады. Біз қазақстандық науқастардың Венгр емдік көздерінде емделуіне мүдделіміз. Бізде тікелей әуе қатынасы бар. Бұл бағыттарды бірлесіп дамыту қажет", – Венгрия елшісі Андраш Барани осылай айтқан болатын. Қазақстан да, Венгрия сияқты, ел ішінде емнің осы түрін дамытуға үлкен мүмкіндік бар. Ең бастысы - инфрақұрылымды дамыту: жақсы жолдар, қонақ үйлер, сервис. Курорт - бұл суға бару ғана емес, адамдар төлейтін қосымша процедуралар: балшықпен емдеу, массаж болып табылады. Сол себепті, бұл жобаны жан-жақты саралап, талдап, елімізге пайда әкелетіндей істер атқаруымыз керек.

Қазақстандық шипажайлардың бірі Spammed&Wellness-тен сапа белгісін ала алады. Бұл халықаралық компания сақтандыру компанияларының қолдауымен әлемдік сараптау комиссиясы әзірлеген EuropeSpa өлшемдері бойынша халықаралық аккредиттеуді жүргізеді. EuropeSpa-бұл бүкіл әлемге сенетін сапа, қауіпсіздік және сервис стандарттары. Аккредиттеу қызмет құнына әсер етпейді, бірақ клиенттердің жоғары деңгейін қамтамасыз етеді. Алайда Spa&Wellness сертификаттарының құрамына "Оқжетпес" (Бурабай), "Алматы" (Алматы), "Қазақстан" (Ессентуки) сияқты емдік-сауықтыру орындары болуы мүмкін. Бұл дегеніміз, жалпы, еліміздің емдік-сауықтыру туризмінің деңгейі бір саты алға жылжиды.

Сонымен қатар, бұл саланы дамытуда тағы да біраз істер жоспарлануда. Соның біріне тоқталсақ. Бурабайда бұғыларды өсірумен айналысатын марал шаруашылығы бар. Олардың панты, яғни, мүйіздері пациенттерді оңалту үшін қолданылады. Дақты бұғы-жабайы жануар болып келеді. Олар адамдарға жақындамайды. Оларды жалпы ауданы 600 га болатын алты үлкен Бақтарда ұстайды. Бұндай ем еліміздің Шығыс өңірінде қолданысқа ие.

Дәстүрлі емнің бұл түрін Бурабайда да дамыту жоспарлануда. Сондай-ақ, сауықтыру орындарының иелері Щучье-Бурабай курорттық аймағының шипажай-курорттық ұйымдарының консорциумына бірігуді жоспарлап отыр. Бұл емдік-сауықтыру туризмді дамыту үшін күш біріктіруге көмектеседі.[50]

Осындай жасалынып жатқан игі істер қазақстандағы емдік-сауықтыру туризмін, шипажай-курорттық орындардың дамуына септігін тигізеді.

Сондай-ақ, кадр мәселесін шешу үшін де бірқатар шаралар қолданылып жатыр. Мысалы, осы сала мамандарының білімі мен практикалық тәжірибесін арттыру мақсатында шетелдік форумдарға жіберіп жатыр. Мысалы, 2019 жылдың соңында еліміздің сала маманы Түркияға барып қайтқан болатын. Онда дәстүрлі түрде өтетін 4-ші халықаралық сауықтыру саммитінде әлемнің әр шетінен жиналған білікті мамандар бас қосқан болатын. Сол жерде емдік-сауықтыру туризмінің маңызы айтылып, тәжірибе алмасқан болатын. Осындай тәжірибе алмасулар да елімізде кадрлардың жұмыс сапасын, сонымен қатар, шипажай-курорттық орындардың қызмет көрсету сапасын жақсартады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Жолдасбеков Ә. Туристік кешендерде қызмет көрсету 2013ж.
2. Ветитнев А.М. О соотношении понятий “лечебный туризм” и “курортное дело” // Санаторно-курортные организации: менеджмент, маркетинг, экономика, финансы – 2011 ж. 9- бет
3. <https://informburo.kz/stati/na-kurortah-i-v-sanatoriyah-rk-poyavyatsya-narodnyeceliteli-o-chyom-proekt-kazakh-nomad-resorts.html>